

Den Haag

Actieplan Laak

VOORTGANG

Inhoud

Inleiding	3
1 Arbeidsmigranten	5
2 Afval	8
3 Parkeren	11
4 Verbondenheid	13
5 Armoede	16
6 Wonen	18
7 (Verkeers-)veiligheid	21
8 Meer groen	25
9 Gezondheid	27
10 Communicatie en participatie	29

Inleiding

Laak is een bijzonder stadsdeel met vele gezichten. Denk aan de oude volksbuurten, de typische Berlage-woningen, het groene Cromvlietpark, de levendige Goeverneurlaan en de moderne nieuwbouw in Laakhavens en Binckhorst. Het stadsdeel heeft een centrale ligging en goede uitvalswegen. Ook zijn er in Laak veel inwoners actief, met mooie ideeën voor hun wijk. Dit alles biedt veel kansen en mogelijkheden.

Maar er zijn ook problemen die maken dat mensen minder graag in Laak (blijven) wonen. Daarom is het actieplan Laak gemaakt, dat in april 2023 door het college van burgemeester en wethouders is vastgesteld. Dit document is terug te vinden in het [raadsinformatiesysteem](#) van gemeente Den Haag.

Prioriteiten

In het plan staan 9 prioriteiten:

1. Arbeidsmigranten: het verbeteren van hun (woon)situatie en de aanpak van overlast die door misstanden ontstaat
2. Minder zwerfafval, vuilnis naast ondergrondse afvalcontainers, grofvuil op de stoep en hondenpoep
3. Minder parkeerdruk
4. Meer sociale verbondenheid tussen inwoners: iedereen doet mee
5. Hulp aan inwoners die te maken hebben met armoede of schulden
6. Beter onderhouden, isoleren en verduurzamen van woningen
7. Meer veiligheid door het terugdringen van criminaliteit en overlast en meer veiligheid in het verkeer
8. Meer groen, minder stenen
9. Een betere gezondheid voor zoveel mogelijk bewoners

Betere communicatie

Voor al deze prioriteiten zijn acties opgenomen in het actieplan. Ook is er aandacht voor het verbeteren van de communicatie tussen gemeente en inwoners en ondernemers. Door hen te informeren en, belangrijker nog, goed naar ze te luisteren en met ze in gesprek te gaan, hopen we dat zij weer meer vertrouwen krijgen in de gemeente. En ook in hun eigen vermogen om de situatie in Laak te veranderen.

We doen het samen

Het actieplan Laak is een totaalaanpak waarbij we veel acties tegelijk uitvoeren op allerlei gebieden. Die acties zijn vooral gebaseerd op de wijkagenda's van Laak Centraal, Laakhavens, het Schipperskwartier, Molenwijk en Spoorwijk. De wijkagenda's zijn samen met de inwoners en ondernemers uit die wijken gemaakt.

Ook de uitvoering van het actieplan Laak gebeurt zoveel mogelijk samen met inwoners, ondernemers en organisaties in de wijk. Een goede samenwerking en onderling vertrouwen liggen immers aan de basis van een succesvolle aanpak.

Daarom is er een klankbordgroep opgericht, waarin alle groepen inwoners en wijken zijn vertegenwoordigd. De leden van de klankbordgroep denken mee over inhoud en proces en evalueren op gezette tijden de voortgang en resultaten van het actieplan. Zij doen dit samen met de betrokken wethouders, burgemeester en de stadsdeeldirecteur. Daarbij brengen ze hun kennis, ervaring en zorgen in, komen met ideeën en stellen kritische vragen.

Op deze manier waken we gezamenlijk en zorgvuldig over de voortgang en resultaten en sturen we zo nodig bij.

Lange adem

In het actieplan staan alle acties die uitgevoerd (gaan) worden zo concreet en meetbaar mogelijk beschreven. Bij elke actie staat wat, wanneer en waar gebeurt en wat het doel moet zijn. Zo geven we inzicht in wat we doen, waarom we het doen en op welke termijn.

Bij de kortetermijn-acties gaan we voor een snel en zichtbaar resultaat: schonere straten, veiligere buurten en groenere pleinen. Andere acties hebben meer tijd nodig. Voorbeelden hiervan zijn de structurele aanpak rond de (ongeregistreerde) arbeidsmigranten, het in evenwicht brengen van de woningvoorraad of de aanpak van de parkeerproblematiek.

Sommige thema's maken we steeds concreter, en zo nodig komen er weer nieuwe acties. Ook ideeën en initiatieven van inwoners en ondernemers verwelkomen we hierbij.

Alle acties die we in het kader van het actieplan Laak uitvoeren, hebben als uiteindelijk doel: een schoner, gezelliger en groener Laak. Een gastvrij Laak, een stadsdeel waarin mensen met plezier wonen; zich veilig en onderling verbonden voelen en voldoende toekomstperspectief ervaren.

De looptijd van het actieplan Laak is 4 jaar (van 2023 tot en met 2026). De hieronder beschreven acties stellen we halfjaarlijks bij en delen we met alle betrokkenen.

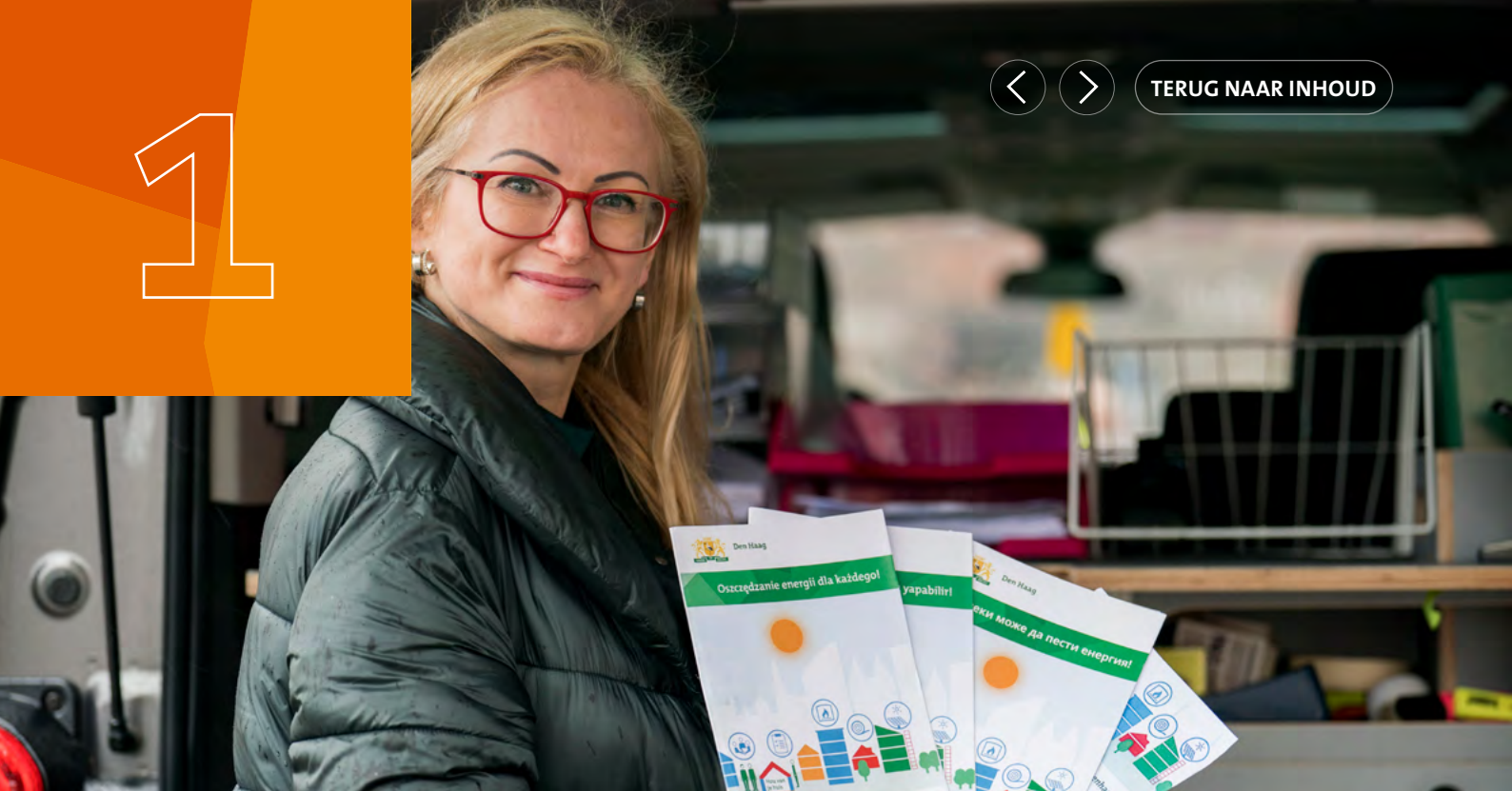
Voortgang

We delen hieronder de eerste voortgang, sinds de vaststelling van het actieplan Laak in juni 2023. Hierin laten wij zien welke acties zijn of worden uitgevoerd en of hier al resultaten over te melden zijn. De iconen die wij in de voortgang gebruiken geven aan of de actie binnen de gestelde termijn is uitgevoerd. Als dit (nog) niet is gelukt, zijn wij daar eerlijk over.

Niet alle uitgevoerde acties zorgen meteen voor een zichtbare verandering. Voor het oplossen van sommige problemen zijn meerdere acties en meer tijd nodig. Toch draagt iedere actie uiteindelijk bij aan het gestelde doel: een stadsdeel Laak waar mensen graag wonen, in schone en veilige straten waar het groen en gezellig is.

	= actie nagekomen		= actie (nog) niet nagekomen
	= lopende actie		= nieuwe actie

Op de website van stadsdeel Laak (denhaag.nl/laak) vindt u meer informatie over het actieplan. Hier houden we u op de hoogte van de voortgang van het actieplan en andere ontwikkelingen, activiteiten en gebeurtenissen in Laak.

Arbeidsmigranten

In stadsdeel Laak wonen veel arbeidsmigranten. In Laak Centraal en Spoorwijk wonen volgens de officiële cijfers de meeste arbeidsmigranten: 8.045. Ongeveer 18 procent van alle bewoners van die wijken. Maar het werkelijke aantal ligt waarschijnlijk veel hoger.

De gemeente wil met een stedelijke aanpak zorgen voor minder overlast door arbeidsmigranten. En meer leefbare, veilige en menswaardige woonomstandigheden voor arbeidsmigranten. Maar de problemen zijn ingewikkeld en de gemeente kan deze niet alleen en niet in een keer oplossen. De stedelijke aanpak is dan ook een samenwerking tussen meerdere partijen en een totaalaanpak die meerdere jaren duurt.

VOORTGANG:

1: Extra capaciteit Haagse Pandbrigade (zie ook actie 1 onder Wonen)

Wat	We willen meer invloed uitoefenen op goede en veilige huisvesting in Laak. Nieuwe landelijke wetten helpen ons daarbij. Zo is sinds 1 maart 2022 de opkoopbescherming voor woningen van kracht. En op 1 september 2023 geldt een vergunningplicht voor verhuurders in Laak Centraal. De Haagse Pandbrigade (HPB) zorgt voor de handhaving van deze wetten. Zij voeren extra controles uit op woonoverlast en overbewing in het hele stadsdeel. En in Laak Centraal hebben zij speciale aandacht voor de handhaving van de verhuurdersvergunning.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Een structurele verbetering van de woonsituatie van arbeidsmigranten; • Minder meldingen van woonoverlast door omwonenden.
Actie(s)	Meer controles door de Haagse Pandbrigade.
Wanneer	2023, doorlopend
Voortgang	● De Haagse Pandbrigade is in 2023 gestart met de extra controles. Zij gaan hier in 2024 mee door en er is extra capaciteit beschikbaar.

VOORTGANG:

2: De aanpak van overlast door arbeidsmigranten

Wat	Veel arbeidsmigranten leven in een onzekere woon- en werksituatie waardoor zij eerder werk- of thuisloos raken. Dit kan zorgen voor overlast voor andere buurtbewoners. We ontwikkelen samen met de betrokken partners een aanpak om deze groep te helpen aan de juiste zorg, goed onderdak en eventueel terugkeer naar werk of herkomstland.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Kwetsbare arbeidsmigranten hebben een betere positie in de Haagse samenleving; • Bewoners in Laak ervaren minder overlast van arbeidsmigranten.
Actie(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Kwetsbare arbeidsmigranten krijgen goede ondersteuning bij het verbeteren van hun leefsituatie; • Extra inzet voor de aanpak van (jongeren)overlast op straat.
Wanneer	Eind 2023, doorlopend
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● In oktober 2023 heeft de gemeenteraad het stedelijk plan van aanpak 'Arbeidsmigranten in goede banen' vastgesteld. De gemeente en partners zijn daarna gestart met de uitvoering van dit meerjarenplan. ● In november 2023 is er in Laak Centraal een extra jongerenwerker arbeidsmigranten aan de slag om de overlast op straat te verminderen.

VOORTGANG:

3: Betere informatieverstrekking aan arbeidsmigranten over rechten en plichten

Wat	Om arbeidsmigranten beter te informeren over rechten en plichten, hulp en ondersteuning, zoeken wij hen actief op. Dit doen wij op verschillende plekken in de wijk, ook buiten kantooruren en in de eigen taal.
Doel	Steeds meer arbeidsmigranten kennen de hier geldende regels, normen en waarden, zodat zij goed kunnen meedoen in de samenleving en geen overlast veroorzaken. Ook weten zij waar ze hulp of ondersteuning kunnen krijgen.
Actie(s)	Medewerkers van het mobiel informatiepunt (een rijdend loket) gaan in de avonden en de weekenden naar plekken waar arbeidsmigranten vaak komen om hen in eigen taal te informeren over hun rechten en plichten als inwoner van Nederland.
Wanneer	Begin 2023 - 2024 (mogelijk langer)
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● In januari 2023 gestart. In oktober 2023 is de 10.000^e bezoeker ontvangen. In Laak hebben medewerkers van het mobiel informatiepunt 4.000 arbeidsmigranten gesproken in 2023. Het mobiel informatiepunt rijdt in elk geval tot eind 2024.

VOORTGANG:

4: Intensievere samenwerking met werkgevers voor de huisvesting van arbeidsmigranten

Wat	We gaan intensiever samenwerken met werkgevers en uitzendbureaus voor betere huisvesting van arbeidsmigranten. Het gaat dan om het creëren van nieuwe en bestaande locaties voor tijdelijke en structurele bewoning, ook buiten de stad in samenwerking met de regio.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Werkgevers en uitzendbureaus nemen hun verantwoordelijkheid als het gaat om de huisvesting van hun werknemers (arbeidsmigranten); • De positie van arbeidsmigranten op de Haagse woningmarkt is verbeterd; • Er zijn steeds minder misstanden op de woningmarkt.
Actie(s)	We gaan met werkgevers, uitzendbureaus, de regio, provincie en het Rijk in gesprek over een eerlijke verdeling van de huisvesting voor arbeidsmigranten.
Wanneer	Doorlopend (meerjarenplan)
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● De gesprekken met werkgevers, uitzendbureaus en andere overheden lopen, maar hebben nog geen resultaat opgeleverd.

VOORTGANG:

5: Intensievere lobby bij het Rijk voor een goede registratie van arbeidsmigranten

Wat	Om de juiste maatregelen te kunnen nemen is het belangrijk om zicht te krijgen op het werkelijke aantal arbeidsmigranten. Hiervoor is een goede registratieplicht noodzakelijk. Nu kunnen mensen die korter dan 4 maanden in Nederland verblijven zich registreren in het RNI-register (Registratie Niet Ingezetene), maar dat is niet verplicht. Daarom is er geen goed beeld van de juiste aantallen (tijdelijke) arbeidsmigranten in Den Haag. Het Rijk werkt aan regels om de registratieplicht ook te laten gelden voor mensen die korter dan 4 maanden in Nederland verblijven. Maar het is niet duidelijk hoelang het gaat duren voordat die registratieplicht er is.
Doel	Een registratieplicht voor alle arbeidsmigranten moet ervoor zorgen dat we weten hoeveel mensen er in Laak wonen. Zo kunnen we beter sturen op (wijk)voorzieningen.
Actie(s)	Intensief lobbyen bij het Rijk.
Wanneer	Doorlopend (meerjarenplan)
Voortgang	● Er is regelmatig overleg met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en bij elk overleg staat dit punt op de agenda. Maar er is nog geen toezegging of en wanneer de registratieplicht wordt ingevoerd.

Afval

Zwerfafval op straat, vuilnis naast ondergrondse restafvalcontainers (ORAC's), grofvuil op de stoep en hondenpoep. Bijna overal in Laak staat het afvalprobleem met stip op nummer één als grootste ergernis van de inwoners. Er is al extra schoonmaak-inzet, maar dat is niet genoeg. De aanpak van overlast door afval gaat verder dan alleen vaker vuilnis ophalen. Daarom wordt er ook ingezet op gedragsverandering.

VOORTGANG:

1: Extra schoonmaak in Laak Centraal

Wat	Door extra inzet van mensen en materieel is er minder (zwerf)afval en neemt ook het aantal bijplaatsingen bij de ondergrondse afvalcontainers (ORAC's) in Laak Centraal af.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • In de beleving van inwoners zijn de straten schoner; dat gaat blijken uit een jaarlijks terugkerend belevingsonderzoek en periodieke peilingen bij de klankbordgroep en omwonenden; • Minder meldingen over afval op straat; • Minder klein zwerfafval op straat.
Actie(s)	<ul style="list-style-type: none"> • De Gluton Zen (elektrische veegmachine) rijdt 2 à 3 keer per week extra; • Elke dag rijdt er een kleine veegmachine (in plaats van de grotere veegmachine elke woensdag); • Om de week helpen extra medewerkers bij het weghalen van zakken en dozen op straat; • Met behulp van een nieuw meldsysteem wordt er meer gecontroleerd en sneller gereageerd op meldingen; • Extra schoonmaak in de ochtend bij 15 'hotspots' in Laak Centraal; • Zaterdag en zondag worden probleem ORACs in Laak Centraal geschoond van zakken en dozen; • Om de extra schoonmaakacties verder te verbeteren, zetten we nu dagelijks extra veegmachines in die klein (fijn) zwerfvuil verwijderen, zoals papiertjes en sigarettenpeuken.
Wanneer	Juni 2022 - 2024 (mogelijk langer)

Voortgang ● Deze acties zijn in juni 2022 gestart en worden nog steeds uitgevoerd. Het afvalprobleem in Laak Centraal is en blijft hardnekkig. Het beeld is dat de wijk wel iets schoner is en dat meldingen sneller worden opgepakt, maar dat we er nog lang niet zijn. Het gedrag van mensen speelt hierbij een belangrijke rol.

VOORTGANG:

2: Extra schoonmaak in de winkelgebieden in Laak

Wat De winkelstraten in Laak zijn schoner door de inzet van extra mensen en materieel. De ondernemers nemen daarbij ook hun verantwoordelijkheid.

Doel

- De winkelstraten in Laak zijn schoner, ook op zaterdag en zondag in de weekenden;
- Ondernemers regelen zelf het ophalen van hun bedrijfsafval en wijzen hun klanten op het schoonhouden van stoepen en straten.

Actie(s)

- Op zaterdag en zondag, tussen 11 en 17 uur, wordt er extra schoongemaakt in de drukke winkelgebieden. We legen afvalbakken, we vegen en halen rommel van straat met knijpers;
- Twee medewerkers van de Haagse Straat Organisatie (HSO) rijden iedere dag door het stadsdeel om incidentele afvalproblemen op te lossen;
- We maken afspraken met ondernemers over het (laten) opruimen van hun bedrijfsafval.

Wanneer April 2023, doorlopend

Voortgang ● De acties zijn in april 2023 gestart en worden nog steeds uitgevoerd.

VOORTGANG:

3: Proef met vaste ophaaldag grofvuil

Wat In 2024 gaan we het grofvuil op een vaste dag ophalen. Dit is een proef. We weten nog niet in welke wijk en wanneer we precies starten. Dat bepalen we onder andere samen met de klankbordgroep.

Doel Uit de proef moet blijken of een vaste ophaaldag voor grofvuil zorgt voor minder grofvuil en rommel op straat.

Actie(s) Vaste ophaaldag grofvuil in nader te bepalen gebied.

Wanneer Begin 2024 tot eind 2024

Voortgang ● Nieuwe actie

VOORTGANG:

4: Proef in Spoorwijk met het ophalen van alle afval in één keer

Wat In Spoorwijk halen we het afval uit de ORAC's en het bijgeplaatse afval (zoals karton en grofvuil) in één keer op. Dit is een proef. Als blijkt dat Spoorwijk hierdoor schoner is, gaan we onderzoeken of we het afval in andere wijken van Laak ook op deze manier kunnen ophalen.

Doel Uit de proef moet blijken of het schoner wordt in Spoorwijk als alle afval in één keer wordt opgehaald.

Actie(s) Alle afval in Spoorwijk wordt in één keer tegelijk opgehaald.

Wanneer Begin 2024

Voortgang ● Nieuwe actie

VOORTGANG:

5: Meer communicatie gericht op gedragsverandering

Wat De afvalproblemen lossen we niet op door alleen extra schoon te maken. Het gedrag van mensen speelt ook een grote rol. Daarom ontwikkelen we speciaal voor Laak een communicatieaanpak gericht op gedragsverandering.

Doel	Laak is op de korte en ook lange termijn schoner, omdat de bewoners de regels rond afval kennen en naleven.
Actie(s)	<ul style="list-style-type: none"> • We verbeteren de communicatie (in verschillende talen) voor bewoners en ondernemers over de regels rond afval; • We onderzoeken de mogelijkheden en effecten van gedragscampagnes. De lopende campagne 'Schoon doen we toch gewoon' wordt in het najaar van 2023 gebiedsgericht ingezet in Laak; • In samenwerking met de Stichting Aardewerk bieden we de inwoners van Laak Centraal lessen over afval aan; • We organiseren samen met de bewoners opruimdagen, voorlichtingsbijeenkomsten en andere acties in de wijk. Bijvoorbeeld om overlast van ratten tegen te gaan.
Wanneer	Juni 2023, doorlopend
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● Er zijn in 2023 4 opruimdagen, 2 opruimacties zwerfval en 3 integrale leefbaarheidsacties gehouden in Laak. In 2024 gaan we hiermee door; ● Vanaf eind 2023 gaan we in Laak Centraal en Spoorwijk huis-aan-huis in gesprek met inwoners over de regels rond afval. Daarbij geven we ook een folder met daarop de regels in meerdere talen. In 2024 gaan we hiermee door en breiden we de communicatie-acties uit; ● De afvallessen van de stichting Aardewerk zijn verplaatst naar de zomer van 2024.

Parkeren

Vooraf in de oude wijken van Laak is sprake van een hoge parkeerdruk. Het nieuwe parkeerbeleid maakt het mogelijk daar iets aan te doen. Verschillende maatregelen moeten ertoe leiden dat de parkeeroverlast afneemt en de leefbaarheid verbetert.

Een aantal maatregelen is op korte termijn (2023) gerealiseerd. De overige maatregelen zijn vanwege de complexiteit of andere oorzaken pas uitvoerbaar op de langere termijn (vanaf 2024).

VOORTGANG:

1: Vierde en volgende bewonersvergunning(en) worden sinds 2022 niet meer verlengd

Wat	Vierde en volgende bewonersvergunning(en) verlengen we niet meer. Dit zijn vooral vergunningen voor bedrijfsbussen. Op de langere termijn komt er een vergunningenplafond.
Doel	Het aantal parkeervergunningen neemt steeds verder af waardoor er meer parkeerruimte beschikbaar is.
Actie(s)	Vierde en volgende bewonersvergunning(en) worden niet meer verlengd.
Wanneer	November 2022 - doorlopend.
Voortgang	● In 2022 zijn er 110 parkeervergunningen ingetrokken.

VOORTGANG:

2: Duidelijker aangeven van parkeermogelijkheden en handhaving

Wat	We controleren of overal duidelijk is aangegeven waar wel en niet geparkeerd mag worden. Er is meer handhaving op foutparkeren.
------------	---

Doel	Inwoners en bezoekers van Laak weten goed waar zij hun auto mogen parkeren, omdat dit duidelijk staat aangegeven. Dit kan betekenen dat zij iets verder op zoek moeten naar een beschikbare parkeerplaats in plaats van hun auto fout te parkeren.
Actie(s)	Een goede controle op belijning en bebording van de parkeermogelijkheden.
Wanneer	2023
Voortgang	● In 2023 is de controle afgerond. We handhaven op foutparkeren op basis van meldingen en wanneer er sprake is van hinder, gevaar of geen doorgang voor de hulpdiensten. De beperkte capaciteit van de Handhavingsorganisatie en politie leidt tot prioriteitstelling.

VOORTGANG:

3: Onderzoek naar het effect van uitbreiden van tijden betaald parkeren

Wat	Op basis van onderzoek bepalen we of, en zo ja hoe, we de tijden voor betaald parkeren uitbreiden.
Doel	Bewoners ervaren minder parkeerdruk.
Actie(s)	We houden parkeerdruktellingen en herkomstonderzoek.
Wanneer	2023.
Voortgang	● Het onderzoek is afgerond. Uit de tellingen is gebleken dat het vooral 's avonds en 's nachts heel druk is met geparkeerde auto's. Overdag staan er voornamelijk veel auto's uit andere Haagse wijken geparkeerd bij tram- en bushaltes. Daarom gaan we vanaf 1 maart 2024 in heel Laak het betaald parkeren uitbreiden naar 9.00 uur tot 24.00 uur. Zo is er één vergunninggebied met dezelfde tijden. Alleen de Binckhorst kent een ander regime.

VOORTGANG:

4: Stimuleren deelfervoer

Wat	We ondersteunen en stimuleren initiatieven voor deelfervoer om de parkeerdruk te verminderen.
Doel	Bewoners ervaren minder parkeerdruk.
Actie(s)	Initiatieven van bewoners om auto's of (bak)fietsen met meerdere mensen te delen krijgen zoveel mogelijk ondersteuning.
Wanneer	2023, doorlopend
Voortgang	● In de Jan Wapstraat (Laak Centraal) zijn 10 huishoudens in 2023 een autodeel-initiatief gestart met 2 elektrische auto's. Het is de bedoeling dat er meer auto-deelinitiatieven starten de komende jaren.

VOORTGANG:

5: We voeren een vergunningenplafond in

Wat	Als het nieuwe parkeervergunningensysteem is ingevoerd, wordt het mogelijk om het aantal vergunningen per vergunningengebied te maximeren. Met dit vergunningenplafond worden er niet meer vergunningen uitgegeven dan er parkeerplaatsen zijn in een gebied.
Doel	Bewoners ervaren minder parkeerdruk.
Actie(s)	Nader te bepalen (lange termijn).
Wanneer	Medio 2025
Resultaat	• Resultaat is afhankelijk van beleids- of politieke keuzes. Als er bijvoorbeeld besloten wordt dat er maximaal 1 bewonersparkeervergunning uitgegeven wordt, heeft dat een grotere impact dan wanneer er 2 of 3 toegestaan worden.
Voortgang	

Verbondenheid

Inwoners van Laak voelen zich minder met elkaar verbonden dan de inwoners van andere stadsdelen in Den Haag. Een deel van de inwoners, zoals arbeidsmigranten en studenten, woont hier maar tijdelijk en heeft daardoor geen binding met de buurt. Daarnaast spreken veel mensen de Nederlandse taal niet goed of doen ze niet mee omdat ze andere problemen hebben. Tegelijkertijd zijn er veel actieve en enthousiaste bewoners die zich inzetten voor hun buurt. Met verschillende acties willen we de onderlinge verbondenheid in Laak versterken. Daarbij is er extra steun van het VSB-fonds voor Laak Centraal (2023-2024) met een bedrag van € 200.000.-

VOORTGANG:

1: Ondersteuning bewonersinitiatieven Laak Centraal en Schipperskwartier

Wat	Er is weinig onderlinge verbondenheid in bijvoorbeeld Laak Centraal en het Schipperskwartier. Veel mensen kennen elkaar nauwelijks en kijken niet naar elkaar om.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Het versterken van de onderlinge verbondenheid in Laak Centraal en het Schipperskwartier; • Een toename van het activiteitenaanbod in beide wijken.
Actie(s)	Twee professionals helpen bewoners in Laak Centraal bij het organiseren van activiteiten en het ontwikkelen van nieuwe initiatieven. Ze helpen bewoners ook bij het aanvragen van subsidies en fondsenwerving.
Wanneer	Laak Centraal: medio 2023 tot eind 2024 Schipperskwartier: begin 2024
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● De twee extra professionals in Laak Centraal zijn in mei 2023 gestart voor ieder 16 uur. ● De professional in het Schipperskwartier start 2024.

VOORTGANG:

2: Extra wijkbudget Laak Centraal voor nieuwe bewonersinitiatieven

Wat	Om de onderlinge verbondenheid in Laak Centraal te versterken is er een wijkbudget beschikbaar gesteld. Hiermee kunnen bewoners ideeën financieren om de leefbaarheid in de wijk te vergroten.
Doel	Het versterken van de onderlinge verbondenheid in Laak Centraal.
Actie(s)	Het beschikbaar stellen van het wijkbudget van € 40.000,- en het uitwerken en realiseren van de winnende ideeën.
Wanneer	April 2023 tot eind 2024
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● Het wijkbudget is in april 2023 opengesteld en in oktober 2023 zijn de winnende ideeën bekend gemaakt. In 2024 worden deze gerealiseerd. De winnende ideeën zijn:<ul style="list-style-type: none"> • Bloemenzakken aan de gevels van de huizen in de Genestetlaan en het Jonckbloetplein; • Een Gymboxx en een watertappunt op het Laakveld; • Speciale verlichting in de bomen op het Jonckbloetplein; • Schaak- en damtafels aan beide kanten van het Jonckbloetplein.

VOORTGANG:

3: Meer Lief en Leedstraten

Wat	Lief en Leedstraten zorgen voor meer onderlinge verbondenheid onder de buurtbewoners. In zo'n straat beheren bewoners een potje van € 75,- voor kleine attenties zoals een fruitmand voor een zieke buurman of een bosje bloemen voor een jarige buurvrouw. Zo leren buren elkaar beter kennen en kijken mensen vaker naar elkaar om.
Doel	Het versterken van de onderlinge verbondenheid in Laak Centraal.
Actie(s)	Met bewoners en partners nieuwe Lief en Leedstraten en straatactiviteiten zoals een buurtbarbecue of een sportdag realiseren.
Wanneer	Maart 2023 tot eind 2024
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● In 2023 zijn er in Laak 27 Lief en Leedstraten bijgekomen (17 in Laak Centraal en 10 in Molenwijk). ● In 2024 komen er ook Lief & Leedstraten in de flats De Lamel en Hagemeijer aan de Neherkade in Laakhavens.

VOORTGANG:

4: Betrekken Poolse nieuwkomers

Wat	Er wonen 3.500 geregistreerde Polen in Laak; dat is een ongeveer kwart van het aantal Polen (13.000) in heel Nederland. Het is belangrijk dat de Poolse bewoners zich hier thuis voelen en meedoen. Daarom ondersteunen we zelforganisaties voor deze doelgroep(en).
Doel	Steeds meer Poolse bewoners voelen zich thuis in Laak. Zij doen mee, kennen de hier gangbare normen en waarden, handelen hiernaar, en weten de weg naar hulp en ondersteuning.
Actie(s)	De stichting POLKA is in het VrouwenBuurtLab in Spoorwijk gestart met activiteiten voor Poolse vrouwen. Bijvoorbeeld Nederlandse taallessen, bijeenkomsten over gezondheid of geldzaken, en bemiddeling naar werk.
Wanneer	Mei 2023, doorlopend
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● In 2023 zijn 23 activiteiten georganiseerd. In 2024 staan er 30 gepland. Daarmee worden zeker 1000 Poolse vrouwen bereikt. Vanuit de Poolse gemeenschap groeit de belangstelling voor de activiteiten van POLKA.

VOORTGANG:

5: Betrekken Bulgaarse nieuwkomers

Wat	Er wonen naar schatting 3.200 Bulgaren in Laak. Ook voor deze groep is het belangrijk om mee te doen in de Nederlandse samenleving. Veel Bulgaren zijn aangesloten bij de Bulgaarse Club die activiteiten en ontmoetingen organiseert. Om meer activiteiten te organiseren en subsidie aan te kunnen vragen wordt de Bulgaarse Club binnenkort een officiële stichting.
Doel	Steeds meer Bulgaarse bewoners voelen zich thuis in Laak. Zij doen mee, kennen de hier gangbare normen en waarden, handelen hiernaar, en weten de weg naar hulp en ondersteuning.
Actie(s)	We ondersteunen de Bulgaarse Club op verschillende manieren om te professionaliseren en de doelgroep beter aan zich te binden.
Wanneer	2023, doorlopend
Voortgang	● In november 2023 is de Bulgaarse Club een stichting geworden.

VOORTGANG:

6: Extra ontmoetingsruimte voor bewoners in Laak Centraal

Wat	Veel bewoners van Laak Centraal hebben behoefte aan een geschikte ontmoetingsruimte voor activiteiten en ontmoetingen.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Meer sociale verbondenheid in Laak Centraal; • Meer activiteiten voor en door de bewoners in Laak Centraal.
Actie(s)	Samen met de bewoners zoeken we naar een geschikte ontmoetingsruimte in de wijk.
Wanneer	2023 en 2024
Voortgang	● Goede bedrijfsruimte is schaars in Laak Centraal. We hebben in 2023 geen geschikte ontmoetingsruimte kunnen vinden. Wij blijven dus ook in 2024 zoeken naar geschikte ruimte.

VOORTGANG:

7: Aanpak laaggeletterdheid

Wat	De laaggeletterdheid in Laak is met 50 procent het hoogst van heel Den Haag. Er zijn taallessen, maar die sluiten niet altijd aan op de behoefte van onze inwoners. Inwoners weten de taallessen bovendien niet goed te vinden. De belangrijkste doelgroepen die we beter willen bereiken zijn: ouders van jonge kinderen, jongvolwassenen, arbeidsmigranten en mensen met een uitkering die niet voldoen aan de zogenaamde taaleis.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Vraag en aanbod op het gebied van taallessen zijn beter op elkaar afgestemd; • Meer inwoners van Laak doen mee aan taallessen; • Het bereik van de laaggeletterde inwoners van Laak is vergroot.
Actie(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Samen met alle partners worden vraag en aanbod beter bij elkaar gebracht. • Met de Haagse Taalketen (taalaanbieders, welzijnsorganisaties en de bibliotheek Den Haag) wordt het reguliere aanbod en het aanbod van alternatieve taalactiviteiten uitgebreid; • We breiden de functie van de bibliotheek in Laak verder uit. Er komt een extra vestiging in Spoorwijk. En de bibliotheek aan de Linneausstraat wordt gemoderniseerd en krijgt een uitgebreid onderwijsaanbod.
Wanneer	2024, doorlopend
Voortgang	

Armoede

Relatief veel inwoners van Laak hebben te maken met armoede en schulden. Een kwart van de huishoudens behoort tot de minimahuishoudens en rond de 10% is langdurig arm. Het gemiddeld besteedbaar inkomen van de inwoners van Laak is met € 32.449,- laag vergeleken met het Haags gemiddelde van € 43.400,-. Nog niet alle mensen met problemen op het gebied van armoede en schulden weten de beschikbare voorzieningen te vinden.

VOORTGANG:

1: Dienstverlening en voorzieningen onder de aandacht brengen

Wat	Er is veel aanbod qua dienstverlening en voorzieningen rond armoede en schulden. Onder andere via de Helpdesk Geldzaken willen wij dit beter onder de aandacht brengen bij mensen die dit nodig hebben.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Een stijging van het aantal hulpgesprekken bij de Helpdesk Geldzaken; • Een stijging van het gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen door huishoudens in Laak.
Actie(s)	<ul style="list-style-type: none"> • We brengen de communicatie over het aanbod van regelingen en financiële hulp via wijkorganisaties breder onder de aandacht van bewoners. De communicatie is deels meertalig; • We organiseren voorlichting over het aanbod aan financiële hulp (verlening) voor vrijwilligers en professionals van wijkorganisaties die veel bewoners bereiken; • De Helpdesk Geldzaken sluit vaker aan bij activiteiten en evenementen voor bewoners in de wijk.
Wanneer	Juni 2023, doorlopend
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● De acties zijn gestart en deze zetten we voort in 2024. Er is wijkgerichte communicatie over het aanbod van regelingen, financiële hulp en de Helpdesk Geldzaken. Verder zijn we gestart met het geven van voorlichting over het aanbod. We gaan hiermee door en sluiten zoveel mogelijk aan bij bestaande bijeenkomsten en netwerken.

VOORTGANG:

2: Bewoners financieel weerbaarder maken

Wat	De financiële weerbaarheid van veel bewoners in Laak is over het algemeen laag. Door te investeren in meer trainingen en voorlichting willen we bewoners financieel weerbaarder maken. Dit doen we samen met partners en organisaties.
Doel	Een stijging van het aantal bewoners dat gebruik maakt van trainingen en voorlichting.
Actie(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Ouders van kinderen op basisscholen krijgen voorlichting en workshops aangeboden; • We onderzoeken of kinderen op basisscholen voorlichting en les kunnen krijgen om ze al vroeg 'geldwijs' te maken; • In samenwerking met partners en organisaties in de wijk organiseren we voor hun achterban voorlichting en trainingen; • We koppelen voorlichting over financiële zaken aan taallessen in de wijk.
Wanneer	Juni 2023, doorlopend
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● De acties zijn in 2023 gestart en zetten we voort in 2024; ● Het onderzoek naar voorlichting op basisscholen is afgerond. Scholen hebben al een eigen aanbod. De actie is hiermee afgerond.

VOORTGANG:

3: Informele netwerken beter betrekken om het (hulp)aanbod onder de aandacht te brengen

Wat	Informele netwerken zijn belangrijk voor zowel de bewoners met (hulp)vragen als voor de gemeente en andere organisaties die hun dienstverlening en voorzieningen beter onder de aandacht willen brengen. Via deze netwerken kan er gemakkelijker contact gelegd worden met mensen uit moeilijk bereikbare doelgroepen.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Meer hulpgesprekken bij de Helpdesk Geldzaken; • Een stijging van het gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen; • Meer aanbod en gebruik van training en voorlichting.
Actie(s)	Zoeken naar (nieuwe) manieren om informele netwerken goed in kaart te brengen en actief te betrekken.
Wanneer	2023, doorlopend
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● De actie is in 2023 gestart en zetten we voort in 2024.

6

Wonen

Laak moet weer een stadsdeel worden waar mensen fijn en veilig wonen en waar het lekker groen en schoon is. Een stadsdeel waar mensen zich voor lange tijd willen vestigen en waar zij in de eigen buurt kunnen doorstromen. Dat betekent dat er verschillende soorten goed geïsoleerde en onderhouden huizen in uiteenlopende prijsklassen beschikbaar moeten zijn.

VOORTGANG:

1: Aanpak overbewoning (zie ook actie 1 onder arbeidsmigranten)

Wat	Goede en veilige huisvesting is een belangrijke basis. Nieuwe landelijke wetten helpen ons om hier in Laak meer invloed op te hebben. Zo is sinds 1 maart 2022 de opkoopbescherming voor woningen van kracht. En vanaf 1 maart 2024 geldt een vergunningplicht voor verhuurders in Laak Centraal. De Haagse Pandbrigade (HPB) zorgt voor de handhaving van deze wetten. Zo zijn er extra controles op woonoverlast en overbewoning in het hele stadsdeel en is er in Laak Centraal specifieke aandacht voor de handhaving op de verhuurdersvergunning.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Het aanbod van betaalbare huisvesting voor lage- en middeninkomensgroepen groeit; • Er is minder sprake van overmatige woningopkoop en speculatie; • Er ontstaat een evenwichtiger verdeling van woning over de verschillende doelgroepen.
Actie(s)	Meer controles en capaciteit van de Haagse Pandbrigade
Wanneer	2023, doorlopend
Voortgang	● De extra controles van de Haagse Pandbrigade zijn in 2023 gestart. In 2024 gaan we hiermee door en is er extra capaciteit beschikbaar

VOORTGANG:

2: Woningonderhoud en verduurzaming woningen

Wat	We willen extra ondersteuning bieden aan bewoners en eigenaren in Laak van ongeveer 500 woningen met een E-, F- of G-label bij het isoleren en verduurzamen van hun woning. Daarnaast willen we extra aandacht creëren voor het afdwingen van een onderhoudsplan.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Betere leefbaarheid en wooncomfort; • Lagere energiekosten en milieuwinst; • Waardevermeerdering woningen in Laak.
Actie(s)	Per doelgroep op wijk- of buurtniveau organiseren we acties zoals de straataanpak, energie besparen en de aanpak Fijn wonen Laak Centraal.
Wanneer	2023, doorlopend
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● In 2023 zijn op wijk- en buurtniveau verschillende acties georganiseerd: • 56 bewoners hebben zich aangemeld voor de isolatiebrigade, 14 offertes zijn getekend; • 280 bewoners hebben zich aangemeld voor een energiecoach; • Er zijn verschillende acties voor energiebesparende maatregelen gestart: goedkoper je huis verwarmen (16), Direct Bespaar Actie (243), SlimWonenapp (6) en Energiescans (12).

VOORTGANG:

3: Een woonspreekuur voor Laak Centraal

Wat	We informeren meer bewoners over rechten en plichten rond wonen, de huur- en verhuur van woningen, de energietransitie, verduurzamen en isoleren en VvE's. Dit doen we in samenwerking met de wooncoach, de huurbalie, de VvE balie, Hou van je Huis en Duurzaam Den Haag.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Meer bewoners zijn op de hoogte van de beschikbare diensten, rechten en plichten rond wonen; • Meer mensen kunnen goed onderbouwde keuzes maken en vinden een maatwerkoplossing voor hun situatie; • Beter bereik van mensen die de Nederlandse taal niet goed beheersen of digitaal minder vaardig zijn.
Actie(s)	Er komt een woonspreekuur in Laak waar bewoners terecht kunnen met allerlei vragen over wonen, (ver)huren, isoleren en verduurzamen.
Wanneer	Oktober 2023 tot eind 2024.
Voortgang	● Het werven van een extra professional om dit woonspreekuur op te zetten heeft langer geduurd dan voorzien, waardoor het begin 2024 van start gaat. Met vragen over duurzaamheid kunnen bewoners tot die tijd op meerdere locaties in Laak terecht bij de gesprekken van stichting Duurzaam Den Haag.

VOORTGANG:

4: Een convenant met vastgoedeigenaren

Wat	Het stadsdeel sluit een convenant met vastgoedeigenaren voor een gezamenlijke aanpak voor beter onderhoud en verduurzaming van woningen in Laak. De aanpak staat voor een samenwerking met het stadsdeel, vastgoedeigenaren, verhuurders en bewoners. Het gaat in eerste instantie om een proef met een woonblok in de Linnaeusstraat.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Steeds meer woningen in Laak zijn beter onderhouden en verduurzaamd; • Een gezamenlijke inzet voor steeds van meer woningen in Laak;
Actie(s)	<ul style="list-style-type: none"> • We sluiten een convenant tussen Laak en Vastgoed Belang afdeling West-Zuid; • We starten met de aanpak van één woonblok met 90 woningen in de Linnaeusstraat (nummers 126-304). We leggen contact met alle 40 verhuurders voor een gezamenlijk plan van aanpak voor dit woonblok.

Wanneer Oktober 2023, doorlopend.

Voortgang ● Het convenant tussen stadsdeel Laak en Vastgoedbelang Zuid-Holland is juli 2023 ondertekend.

● We zijn in gesprek met de verhuurders van het blok in de Linnaeusstraat om een plan van aanpak te maken.

(Verkeers-)veiligheid

Veiligheid is een belangrijk thema voor de inwoners van Laak. Het is ook een voorwaarde voor een aantrekkelijke stad. Het terugdringen en voorkomen van criminaliteit en overlast is en blijft dan ook topprioriteit voor de gemeente. Daarnaast zorgen we ervoor dat de verkeersveiligheid op een aantal plekken in het stadsdeel verbetert.

VOORTGANG:

1: Meer zichtbare handhaving

Wat	Politie en handhavers zetten zich dagelijks in voor een veilig en leefbaar Laak. Voor het terugdringen van criminaliteit, overlast en de aanpak van ondermijning is er meer zichtbare handhaving nodig waarin we samenwerken met verschillende diensten.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Minder overtredingen en criminaliteit; • Bewoners in Laak voelen zich veiliger.
Actie(s)	We houden integrale handhavingsacties met politie, brandweer, douane en de belastingdienst.
Wanneer	2023, doorlopend
Voortgang	● In 2023 zijn er 2 integrale handhavingsacties in Laak gehouden, over de resultaten zijn persberichten verspreid.

VOORTGANG:

2: Aanpak malafide ondernemingen

Wat	Om ondermijning, oneerlijke concurrentie en misstanden in de prostitutie aan te pakken houdt Het Haags Economisch Interventieteam (HEIT) controleacties. Hierbij werken we samen met de politie, belastingdienst, douane, inspectie SZW, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en het UWV. Het HEIT werkt vooral op basis van meldingen en signalen van bewoners en organisaties
Doel	Een beter lokaal ondernemersklimaat.
Actie(s)	Controleacties van het HEIT op basis van meldingen en signalen van bewoners en organisaties.
Wanneer	2023, doorlopend.
Voortgang	● In 2023 hebben er verschillende controleacties door het HEIT plaatsgevonden. Hier opvolgend zijn strafrechtelijke en bestuurlijke interventies ingezet. Over een aantal resultaten zijn persberichten verspreid. Het gaat dan bijvoorbeeld om het sluiten van vier massagesalons aan de Rijswijkseweg wegens sekswerk zonder vereiste vergunning.

VOORTGANG:

3: Verbeteren doorlopende veiligheidsbeleving

Wat	Om de meldingsbereidheid van bewoners en ondernemers te vergroten en de zichtbaarheid van politie, handhavingsorganisatie en gemeente te verbeteren, onderzoeken we de mogelijkheid voor een wijkpost. Vanuit deze wijkpost kunnen wijkagenten, handhavers en stadsdeelmedewerkers werken en het gesprek aan gaan met bewoners en ondernemers.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Laagdrempelige werkplek en meer zichtbaarheid van verschillende diensten; • Meer meldingen; • Snellere actie op meldingen.
Actie(s)	Het plaatsen van een wijkpost (portocabin) in Laak.
Wanneer	Medio 2023, doorlopend
Voortgang	● Het heeft meer tijd gekost om een geschikte locatie te vinden en uit te zoeken wat mogelijk was qua vergunning en plaatsing. Het goede nieuws is dat er vanaf eind januari er een wijkpost staat op het Lorentzplein (voor de Albert Heijn).

VOORTGANG:

4: Extra preventieve maatregelen bij grote evenementen

Wat	Bij grote evenementen, zoals de jaarwisseling en voetbalkampioenschappen willen we extra preventieve maatregelen en outreachend jongerenwerk inzetten. Gemeente, bewoners(organisaties), buurtvaders, het welzijnswerk en andere partners in de wijken werken hierbij samen.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Minder overlast; • Minder incidenten; • Positieve berichtgeving over de evenementen en het stadsdeel.
Actie(s)	Bij grote evenementen extra inzet van en extra aandacht voor preventieve maatregelen en outreachend jongerenwerk.
Wanneer	2023, doorlopend
Voortgang	● Er was in 2023 extra inzet van het jongerenwerk en er werden extra activiteiten georganiseerd voor jongeren tijdens de jaarwisseling 2023/2024. Het is mede dankzij die inzet relatief rustig gebleven in Laak.

VOORTGANG:

5: Aanpak jongerenoverlast door het bieden van perspectief (zie ook actie 2 onder gezondheid)

Wat	Om de jongerenoverlast te verminderen en de jongeren beter (toekomst)perspectief te bieden, intensiveren we het jongerenwerk in Spoorwijk en het Schipperskwartier. Voor meiden komt er een gericht aanbod om hun zelfvertrouwen en weerbaarheid te vergroten.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • De jongerenoverlast in het Schipperskwartier en Spoorwijk neemt af; • Jongeren in deze wijken voelen zich gehoord en hun toekomstperspectief is verbeterd.
Actie(s)	<ul style="list-style-type: none"> • De inzet van een extra jongerenwerker; • De inzet van een extra meidenwerker.
Wanneer	2023, doorlopend
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● In november 2023 is een extra jongerenwerker voor overlastgevende groepen in Spoorwijk en het Schipperskwartier gestart. Deze inzet komt boven op de eerder gestarte groepsaanpak; ● Begin 2024 start een extra professional voor meidenwerk in Molenwijk, het Schipperskwartier en Spoorwijk. De inzet richt zich op het vergroten van het zelfvertrouwen en de weerbaarheid van de meiden in deze wijken.

VOORTGANG:

6: Verbeteren verkeersveiligheid

Wat	Verkeersveiligheid is belangrijk voor de inwoners van Laak. Daarom pakken we zoveel mogelijk verkeersonveilige plekken in het stadsdeel aan. Dit doen we zowel met kleine verbeteringen als grootschalige onderhoudsprojecten. Bij nieuwe projecten en herinrichtingen gaan fietsers en voetgangers de 'hoofdrol' spelen in plaats van de auto.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Fietsers en voetgangers voelen zich veiliger en prettiger in het verkeer; • De verkeersveiligheid in Laak is verbeterd.
Actie(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Het aanbrengen van kleine verbeteringen als verkeersdrempels, snelheidsdisplays en snelheidscontroles; • Onderzoek naar en uitvoeren van grote projecten voor onderhoud en herinrichtingen.
Wanneer	2023, doorlopend
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● De volgende acties zijn in 2023 afgerond:<ul style="list-style-type: none"> • De fietsoversteken bij de Oudemanstraat-Linneausstraat, Goeverneurlaan - Oudemanstraat, Leeghwaterplein-Van der Kunstraat zijn verbeterd; • De kruispunten Waldorpstraat/Viaductweg en Rijswijkseweg/Neherkade zijn door anti-parkeermaatregelen en hekwerken veiliger gemaakt; • De werkzaamheden voor de herinrichting van de Waldorpstraat zijn afgerond; • Extra inzet van snelheidsdisplays onder meer in de Genestetlaan, Alberdinck Thijmstraat, Waldorpstraat en de Oudemansstraat. De displays worden ingezet op basis van meldingen van bewoners.

Kijk voor een compleet overzicht van lopende acties op de website: Actieplan Laak - Projecten - Den Haag

VOORTGANG:

7: De openbare ruimte in Laak Centraal op orde brengen

- Wat** Losse stoeptegels, gaten in de weg of scheve paaltjes zorgen voor een rommelig straatbeeld en ergernis bij bewoners. Daarom zetten we een extra serviceploeg in voor de aanpak van het achterstallig onderhoud in straten, op trottoirs en pleinen in Laak Centraal. Samen met de bewoners gaan we op pad om alles goed in kaart te brengen.
- Doel** De straten en plein in Laak Centraal liggen er netter en veiliger bij.
- Actie(s)** De inzet van een extra serviceploeg voor onderhoud in de openbare ruimte van Laak Centraal. Er worden naar schatting een kleine 500 onderhoudsacties uitgevoerd.
- Wanneer** Juni 2023 tot eind 2024
- Voortgang** ● In de zomer van 2023 zijn er samen met bewoners 2 wijkshouwen geweest om de werklĳst voor de extra inzet van de serviceploeg samen te stellen. Vanaf juni tot eind oktober 2023 zijn er in Laak Centraal al 360 onderhoudsacties uitgevoerd.

Meer groen

Laak is een stadsdeel met veel steen en beton en minder groen. Terwijl groen juist belangrijk is: bomen, planten en parken maken dat inwoners zich prettiger en gezonder voelen. Daarom investeren we in meer groen in Laak. In 2022 is bijna al het groen in de plantsoenen vervangen, zeker 95 % is vernieuwd. En we doen nog meer om Laak groener te maken.

VOORTGANG:

1: Meer permanent groen op hoek Laakkade/Oudemansstraat

Wat	Met inspraak van bewoners willen we meer plekken in Laak permanent vergroenen. Via een online peiling kunnen zij stemmen op het vergroenen van de hoek Laakkade/Oudemansstraat, de Genestetlaan of de Trambleystraat.
Doel	Laak is groener.
Actie(s)	<ul style="list-style-type: none"> • We organiseren een online peiling voor bewoners om te stemmen welke locatie als eerste permanent groener te maken; • We vergroenen de door de bewoners gekozen locatie.
Wanneer	Mei 2023
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● De peiling stond in mei 2023 online. De meerderheid van deze stemmers koos voor de locatie hoek Laakkade/Oudemansstraat. Hier zijn eind 2023 nieuwe planten en struiken geplaatst.

VOORTGANG:

2: Nieuwe plante(n)banken in Laak Centraal

Wat	Plantenbanken zijn een combinatie van bank en groen in één. Zij zorgen voor meer groen en tegelijkertijd meer ontmoetingsplekken op straat. Met inspraak van bewoners laten we hen kiezen waar deze plantenbanken komen te staan.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Laak is wat groener; • Er zijn meer ontmoetingsplekken op straat.
Actie(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Bewoners kunnen via een online-poll kiezen voor de locaties voor de plante(n)banken; • Het plaatsen van 10 plante(n)banken.
Wanneer	Juni 2023
Voortgang	● De 10 banken zijn in juni 2023 geplaatst.

VOORTGANG:

3: Meer bomen in Laak Centraal

Wat	Bomen zijn belangrijk: ze geven zuurstof en schaduw en maken dat bewoners zich prettiger en gezonder voelen. Daarom investeren we in het planten van nieuwe bomen in Laak Centraal.
Doel	Laak is wat groener.
Actie(s)	Het planten van 16 nieuwe bomen in Laak Centraal.
Wanneer	Eind 2023 - 2024
Voortgang	● De 16 nieuwe bomen zijn geplant. In 2024 komen er nog eens 16 bomen bij.

VOORTGANG:

4: Het vergroenen van de Allard Piersonlaan

Wat	We onderzoeken de mogelijkheden om de groenstrook van de Allard Piersonlaan groener en mooier te maken.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • De Allard Piersonlaan is mooier en groener; • Bewoners hebben meer mogelijkheden om elkaar buiten te ontmoeten.
Actie(s)	<ul style="list-style-type: none"> • We onderzoeken de mogelijkheden om de Allard Piersonlaan groener en mooier te maken; • We gaan hierover in gesprek met de bewoners.
Wanneer	Medio 2023, doorlopend
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● Er is dit jaar een verkennend onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de groenstrook kwalitatief te verbeteren. Er zijn verschillende opties uitgewerkt. ● Het overleg met de buurt heeft nog niet plaatsgevonden. Begin 2024 starten we hiermee.

Gezondheid

De gezondheidsverschillen in Den Haag zijn groot. Zo leven mensen in Laak gemiddeld minder lang en minder lang in goede gezondheid dan in andere delen van de stad. 35 procent van de gezondheidsachterstanden wordt veroorzaakt door armoede, schulden en langdurige (financiële) stress. Een betere omgeving, inkomensniveau en voorzieningen in de buurt dragen bij aan het verbeteren van de gezondheid van de inwoners van Laak.

VOORTGANG:

1: Extra aandacht voor bestaande en nieuwe integrale preventie

Wat	Om de gezondheid van de inwoners van Laak in brede zin te bevorderen, ontwikkelen we met de GGD een wijkpreventie-aanpak. Daarin zitten bestaande en nieuwe initiatieven. De aanpak is gericht op het duurzaam versterken van de wijk. We doen dit samen met bewoners en professionals.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Het effectiever bereiken van bewoners; • Een toename van het aantal initiatieven met bewoners en professionals; • Meer samenwerking tussen bewoners en professionals uit verschillende domeinen rond preventie.
Actie(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Starten met de wijkpreventie-aanpak gezondheid in Laak; • Het organiseren van grote preventie netwerkbijeenkomsten om informatie uit te wisselen en netwerken te versterken.
Wanneer	September 2023, doorlopend
Voortgang	● De wijkpreventie-aanpak gezondheid is in september 2023 gestart.

VOORTGANG:

2: Meer kansen voor jongeren in Laak (zie ook actie 5 onder veiligheid)

Wat	Relatief veel jongeren in Laak groeien op in een kwetsbare omgeving. Om jongeren te stimuleren hun leven zelfstandig op te bouwen en om te voorkomen dat zij het criminele pad op gaan willen we meer jongerenwerk.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Meer jongeren sluiten aan bij activiteiten, doen mee en hebben een beter toekomstperspectief; • De overlast van jongeren op straat neemt af.
Actie(s)	<ul style="list-style-type: none"> • De inzet van extra jongerenwerkers met nadruk op positieve ontwikkeling van jongeren; • Gerichte inzet op meidenwerk met aandacht voor voorlichting rondom loverboys, weerbaarheid en intimidatie.
Wanneer	Eind 2023, doorlopend
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● In november 2023 is een extra jongerenwerker voor overlastgevende groepen in Spoorwijk en het Schipperskwartier gestart. Deze inzet komt boven op de eerder gestarte groepsaanpak; ● Begin 2024 start een extra professional voor meidenwerk in Molenwijk, het Schipperskwartier en Spoorwijk. De inzet richt zich op het vergroten van het zelfvertrouwen en de weerbaarheid van de meiden in deze wijken.

VOORTGANG:

3: Meer bewegen

Wat	Sport en beweging zijn goed voor de (mentale) gezondheid van jongeren en dragen bij aan het verminderen van overlast. Er zijn in Laak relatief weinig sportvoorzieningen, terwijl jongeren en volwassenen graag meer willen sporten. Ook voor volwassenen is beweging gezond. Het activeert, motiveert en verbindt mensen. Het bestaande aanbod wordt geïntensifieerd en uitgebreid op basis van de behoefte en wensen van verschillende doelgroepen. Denk hierbij aan extra zwembaden en beweegactiviteiten voor vrouwen, de inzet van gezondheidsambassadeurs en nieuw beweegaanbod. We kijken samen met bewoners en partners welk bestaand sportaanbod geïntensifieerd of uitgebreid moet worden.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Meer jongeren en volwassenen sluiten aan bij activiteiten, doen mee en hebben een beter toekomstperspectief; • De overlast van jongeren op straat neemt af; • Zoveel mogelijk inwoners van Laak ervaren een betere (mentale) gezondheid.
Actie(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Het plaatsen van gymboxen (dit zijn containers met fitnessapparatuur); • Het uitbreiden van de inzet van streetsport op de playgrounds in de Binckhorst, Laakhavens en het Schipperskwartier; • We organiseren bokslessen voor jongeren in Molenwijk en later ook in andere wijken.
Wanneer	Eind 2023, doorlopend
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> ● In 2024 worden er in totaal drie Gymboxen geplaatst in het Schipperskwartier, Laak Centraal en in Molenwijk.

Communicatie en participatie

Goede communicatie en actieve betrokkenheid van bewoners en ondernemers zijn van groot belang om het actieplan Laak te laten slagen. Door te zorgen voor een goede informatievoorziening én het gesprek met elkaar te (blijven) voeren, groeit ook het vertrouwen tussen bewoners en de gemeente en bewoners onderling.

VOORTGANG:

1: Optimale informatievoorziening en inzet op gedragsverandering

Wat	Bewoners goed informeren over wat er gebeurt in Laak in het kader van het actieplan (en daarbuiten) en ze daar ook bij betrekken. Hiervoor maken we gebruik van verschillende social mediakanalen die bewoners met elkaar, en met de gemeente, in contact brengen. Met gebiedsgerichte campagnes dragen we daarnaast bij aan gedragsverandering waar nodig, vooral waar het gaat om minder afval (zie ook actie 4 van prioriteit 2, Afval).
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Meer bereik en betrokkenheid onder bewoners en ondernemers; • Een groeiend percentage bewoners met elkaar (en de gemeente) in contact brengen via Hoplr; • Meetbare gedragsverandering.
Actie(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Via denhaag.nl/laak, Facebook en Hoplr maken we zichtbaar wat er allemaal gebeurt vanuit het actieplan en wat de resultaten van deze inspanningen zijn; • Het digitale buurtnetwerk Hoplr gebruiken om bewoners met elkaar en met de gemeente in contact te brengen; • Gebiedsgerichte campagnes inzetten om een bijdrage te leveren aan gedragsverandering.
Wanneer	2023, doorlopend.

- Voortgang**
- Berichtgeving over de resultaten en inspanningen wordt actief bijgehouden via de stadsdeelwebsite denhaag.nl/laak en social media;
  - Sinds november 2023 geven we maximaal 1 x per maand een nieuwsbrief uit. Via de actieplanpagina kun je je daarvoor aanmelden;
  - In december 2023 zijn we gestart met de portrettenreeks Verhalen uit Laak. Bewoners en ondernemers die zich inzetten voor Laak vertellen hier hun verhaal. Deze campagne is er ook op gericht om het aantal bezoekers van de website en het aantal volgers op Facebook te vergroten. De portretten zijn te vinden op projecten.denhaag.nl/verhalen-uit-laak;
  - Vanaf december 2023 zijn er in Laak afvalvoorlichters actief die van deur tot deur met bewoners het gesprek rondom afval aan gaan. De gesprekken en folders worden in meerdere talen aangeboden. Met deze gebiedsgerichte campagne dragen we bij aan gedragsverandering;
  - De campagne om het aantal huishoudens dat Hoplr gebruikt de vergroten staat gepland voor 2024.

VOORTGANG:

2: Klankbordgroep

- Wat** De uitvoering van het actieplan gebeurt waar mogelijk samen met inwoners, ondernemers en organisaties in de wijk. De klankbordgroep actieplan Laak bestaat uit ongeveer 20 leden die een brede afspiegeling van de wijken en de verschillende groepen bewoners en ondernemers uit het stadsdeel vormen. Zij geven signalen door en kunnen ook hun achterban informeren over de gang van zaken.
- Doel**
- Een gezamenlijk optrekken dat positieve gevolgen heeft voor de uitvoering en effecten van het actieplan;
  - Groei van het wederzijds begrip en vertrouwen.
- Actie(s)** De klankbordgroep regelmatig bij elkaar brengen om de voortgang van het actieplan te bespreken en te reflecteren op de gang van zaken.
- Wanneer** April 2023, doorlopend
- Voortgang**
- In 2023 zijn er 2 bewonersavonden en 3 klankbordbijeenkomsten geweest. Uit evaluatie van deze bijeenkomsten blijkt dat ze een positief effect hebben op de samenwerking en het vertrouwen tussen de gemeente en bewoners(organisaties);
  - In 2024 gaan we door met de klankbordgroep en willen we op advies van de leden ook inzetten op kleine thema bijeenkomsten om zo meer ruimte te geven voor verdieping.

VOORTGANG:

3: Netwerken versterken

- Wat** Netwerken versterken door deze van goede en toegankelijke informatie te voorzien (over de verschillende thema's van het actieplan), communicatief toe te rusten en mensen meer met elkaar in contact te brengen.
- Doel** Bijdrage aan allerlei doelen uit het actieplan, zoals meer onderlinge verbondenheid en perspectieven bieden aan bewoners met sociaaleconomische problemen
- Actie(s)** Initiatieven die maken dat bewoners verhalen en ervaringen uitwisselen, leden van de klankbordgroep en andere 'influencers' in de wijk faciliteren in hun ambassadeursrol.
- Wanneer** 2023, doorlopend

Op de website van stadsdeel Laak (denhaag.nl/laak) vindt u meer informatie over het actieplan. Via deze website houden we u op de hoogte van de voortgang van het actieplan en andere ontwikkelingen en gebeurtenissen in Laak.